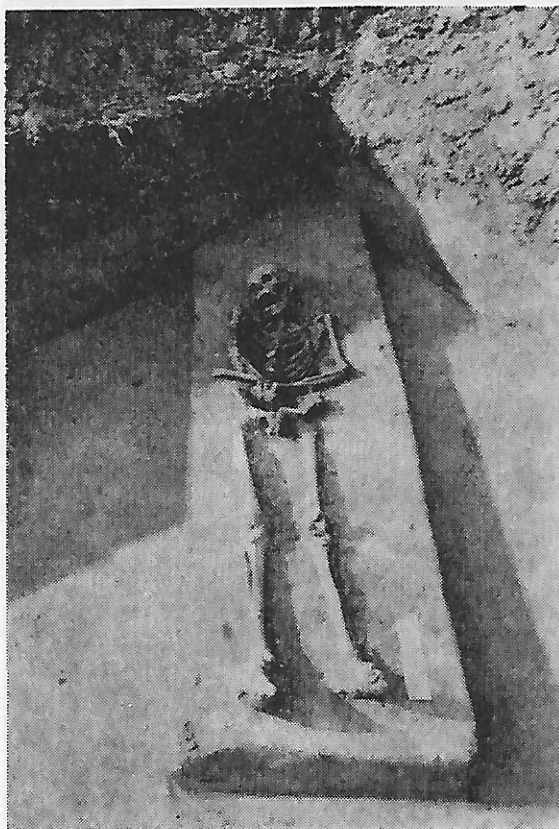

SONDAŽNO ARHEOLOŠKO ISTRAŽIVANJE NA POLOŽAJU »STARO GROBLJE« KOD SELA HODOŠANA U MEĐIMURJU

Toponimi »Staro groblje«, »Groblje na groblje« i »Staro groblje Sratka« kod sela Hodošana, neposredno uz današnje mjesno groblje i isušeni potok Sratku već ranijih godina pobudili su interes i znatiželju arheologa. Prema prvom planu trasa Jugoslavenskog naftovoda presjecala je ovu lokaciju, te su se već tada osigurala sredstva za zaštitna istraživanja ove lokacije. Sredstva su kasnije utrošena na drugi lokalitet, budući da se trasa naftovoda premjestila nekoliko kilometara istočnije od sela Hodošana. Anketiranjem mještana, odnosno pojedinih vlasnika parcela, utvrđena je činjenica da su vlasnici prilikom svakog kopanja pijeska za gradnju kuća nailazili na kosturne grobove, koji su tom prilikom devastirani.

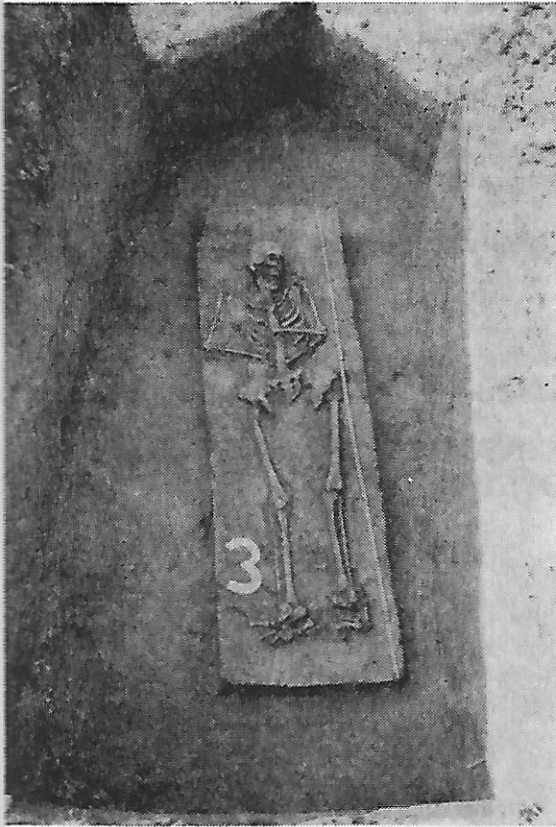
Ove godine sredstvima SIZ-a za kulturu, Muzej Međimurja obavio je manja pokusna sondažna istraživanja na položaju »Staro groblje« sondom veličine 5 x 5 metara, koja je kasnije proširena za jedan kosturni ukop. Dubina sloja crnice na ovim parcelama iznosi 0,30 m. koji se u pravoj liniji nadovezuje na sloj pijeska »hamoka« koji seže do dubine jednog metra. Kosturni ukop br. 1 (vidi sliku) nalazio se na sjeverozapadnom dijelu sonde, na dubini 0,45 m odmah nakon sloja crnice. Radi se o ukopu zrelog muškarca, ruku prekrštenih na zdjelici bez ikakvih grobnih priloga i bez rake. Smjer ukopa je istok-zapad, sa glavom na zapadnoj strani, glave nagnute u stranu. Kostur br. 2 nalazio se na jugozapadnom dijelu sonde. Dubina

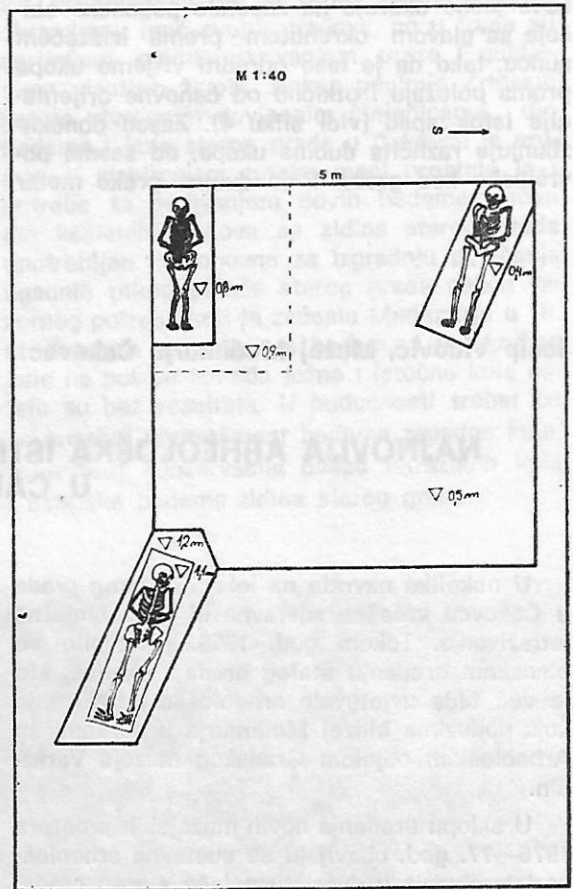
Sl. 1 — Staro groblje kod Hodošana, grob br. 1.
(foto: Ž. Hlebec)

Sl. 2 — Staro groblje kod Hodošana, grob br. 2.
(foto: Ž. Hlebec)

Sl. 3 — Staro groblje kod Kodošana, grob br. 3.
(foto: Ž. Hlebec)

Sl. 4 — Situacioni položaj grobova kod Hodošana.
(foto: Ž. Hlebec)

ukopa iznosi 0,75 m. Radi se o ženskom ukopu u drvenu raku, orijentacija kostura je istok-zapad, glave pravilno postavljene i stisnutih zubiju. Na tjemenu kostura sačuvalo se djelomično pokrivalo za glavu, koje se sastojalo od kože pričvršćene na tanku brončanu podlogu, a na koži su bile aplicirane sitne raznobojne perle od stakla, koje teku u krug oko cvjetnih staklenih motiva. Ruke su prekrštene na zdjelici. Drugih pokretnih arheoloških nalaza nema.

Treći kostur nalazio se na jugoistočnoj strani sonde u samome kutu, zbog čega je sonda proširena za 4 kvadrata. Radi se o muškom ukopu u drvenu raku bez priloga. Ruke su prekrštene na zdjelici kao i kod ranijih kostura. Dubina ukopa je 1,10 m, a otklon smjera istok-zapad je identičan kao i kod prvog ukopa. Nakon kompletnog čišćenja kostura (vidi sliku 3) mogli su se uočiti tragovi oštećenja na kosturu, razbita zdjelica, polomljena rebra i ruke, te tragovi oštećenja na lubanji, nastali vjerojatno prije polaganja u grobnu raku.

Skromna sondažna istraživanja na položaju »Staro groblje« kod sela Hodošana dala su cjelovite rezultate o načinu i vremenu ukopa pokojnika na ovome prostoru. Kod sva tri ukopa jasno se očituje kršćanska obredna tradicija kasnijeg srednjeg vijeka, kako u prekrštenim rukama na zdjelici, tako i u strogoj zabrani polaganja priloga uz pokojnika, ili pak polaganju kršćanskih simbola kasnijih stoljeća. Apsolutno kronološki ovo groblje možemo smjestiti u 14—16. stoljeće, u vrijeme procvata naselja Hodošan koje se u najranijim spisima spominje već u 13 stoljeću ove ere. Orijentacija pak gro-

bova jasno ukazuje na zaostale poganske običaje sa glavom okrenutom prema izlazećem suncu, tako da je lako odrediti vrijeme ukopa prema položaju i otklonu od osnovne orijentacije istok-zapad (vidi sliku 4). Zasad donekle zbunjuje različita dubina ukopa, od sasna površinske kod groba 1 do dubine preko metar

kod groba 3. Veličinu groblja zasad smo utvrdili samo aproksimativno na temelju anketiranja vlasnika parcela koji su na ovome prostoru eksploatirali pijesak za gradnju kuća.

Naredna arheološka istraživanja izvršit će se na ostale dvije lokacije, kako bi se utvrdio kontinuitet življenja na ovome prostoru.

Josip Vidović, Muzej Međimurja Čakovec

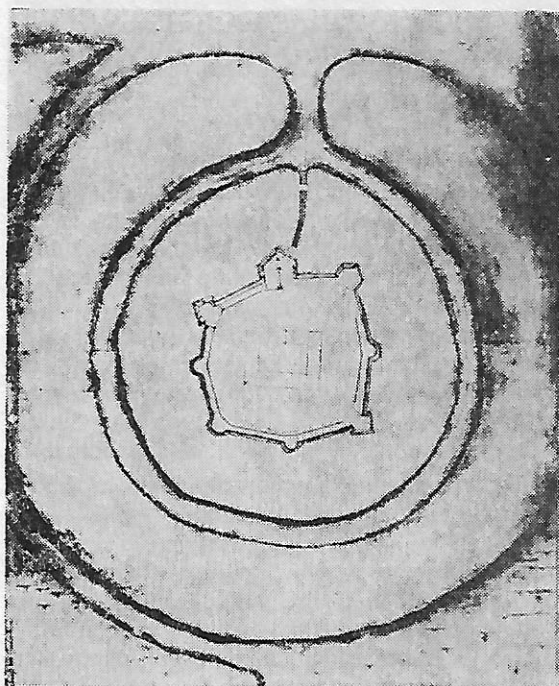
NAJNOVIJA ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA U STAROM GRADU U ČAKOVCU

U nekoliko navrata na lokaciji starog grada u Čakovcu vrše se sustavna ili pak sondažna istraživanja. Tokom god. 1966. pristupilo se planskom uređenju starog grada i okolice, što je već tada uvjetovalo arheološka istraživanja koja poduzima Muzej Međimurja u suradnji sa Arheološkim odjelom Gradskog muzeja Varaždin.

U sklopu uređenja novih muzejskih prostora 1976—77. god. obavljaju se sustavna arheološka istraživanja u dvorištu palače starog grada, a ujedno je istražen i suteran sjeverozapadnog pročelja ispod današnjeg izložbenog salona. Ove godine prema urbanističkom planu, izvršio se otkop uvjetno nazvanog jezera III, između cestovnog prilaza parkiralištu u staromé gradu, i pješačkog prolaza kroz stari grad.

Već ranije u tome prostoru ubicirana je južna kula, istraživana manjim sondažnim zahvatima ranijih godina, a ove godine u potpunosti istražena. Kompletним otkopom ostataka zidina južne kule, mogla se utvrditi činjenica da kula sadrži prvobitan oblik iz prve polovice 17. st. prema prikazu tlocrta koji se čuva u Badisches Generallandes Archiv u Karlsruheu (slika 1), a isti oblik jasno se uočava i na prikazu mjerenja posjeda u Čakovcu iz 17. st. (prema L. Bendeffyju — slika 2). Širina otkopanih zidina iznosi 3,5 m, a sačuvana visina 2—3 m. Vanjska i unutarnja strana zidina obložena je obrađenim kamenim blokovima u maniri povezivanja blokova, a unutrašnjost je ispunjena ciglom i otpadnim neobrađenim kamenom. U sklopu južne kule nalazi se i prostorija, popločena kamenim pločama koje su mjestimično dobro sačuvane, a tlocrt prostorije jasno se vidi i na ranije navedenom prikazu iz prve po-

lovice 17. st. S jedne i druge strane kule sačuvani su bedemi dužine 2—3 metra, koji pružaju dragocjene podatke o masivnosti bedema, te smjeru pružanja zidova bedema. Arheološka istraživanja na prostoru između zapadne i južne kule sa tri poprečne sonde dužine 6 m nisu dala očekivane rezultate. I ranijih godina izvr-

Sl. 1 — Prikaz tlocrta starog grada u Čakovcu iz prve polovice 17. st. iz Badisches Generallandes Archiv u Karlsruheu

(foto: Ž. Hlebec)

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Darko Sačić, Mirjana Dučakijević, Magdalena Lončarić, Marina Šimek

Odgovorni urednik: Darko Sačić

Prelom: Uredništvo

Naslovna stranica: Darko Sačić

Fotografija — Davor Putar

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: »Zrinski« Čakovec

Broj 10 — Ožujak 1987.

God. X

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: S izložbe »40. godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj«

Prijevod: Željko Grabar, Vid Lončarić, Ljerka Perči, Marina Šimek, Vesna Šimunić

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
ARHEOLOŠKI ODJEL

15644